

Een netwerk voor beleid gericht op samenwerking;
ervaringen en meningen van bij VTO betrokken in-
stellingen en personen.

Een deelonderzoek in het kader van het Evaluatie-
onderzoek VTO-samenwerkingsverbanden.

F. Andries

W.P. Herngreen

Nederlands Instituut voor Praeventieve
Gezondheidszorg

NIPG/TNO

Leiden, februari 1987

UXA
A 33

Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO
Wassenaarseweg 56
Leiden

Postadres:

Postbus 124, 2300 AC LEIDEN, Tel.: 071-178888

Dit verslag is een samenvatting van het onderzoeksrapport:

'Evaluatieonderzoek VTO-samenwerkingsverbanden. Een netwerk voor beleid gericht op samenwerking, ervaringen en meningen van bij VTO betrokken instellingen en personen'.

Deze uitgave is te bestellen door het overmaken van f 15,90 (incl. BTW en verzendkosten) op postrekening 20.22.77 van het NIPG/TNO, onder vermelding van publikatienummer: 86033.

© 1987 Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO
Publikatienummer 87005

Voor de rechten en verplichtingen van de opdrachtgever met betrekking tot de inhoud van dit rapport wordt verwezen naar de Algemene Voorwaarden van TNO.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, openbaar gemaakt en/of verspreid door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NIPG/TNO.

Aanleiding en uitvoering

In het voorjaar van 1986 werd als een tweede fase in het kader van het evaluatieonderzoek samenwerkingsverbanden ten behoeve van de vroegtijdige onderkenning van ontwikkelingsstoornissen (VTO s.v.'en) aan een groot aantal instellingen en personen een vragenlijst toegezonden. Het ging daarbij om een breed scala van diegenen, welke vanuit hun instelling/vereniging of als (deels) vrijgevestigde gekonfronteerd worden met (mogelijke) ontwikkelingsstoornissen van kinderen in de leeftijd van 0 t/m 7 jaar. De toegezonden vragenlijst was gericht op beleidsmatige aspecten verbonden aan samenwerking ten behoeve van VTO.

De response van de in de 15 onderzoeksregio's benaderde instellingen, huisartsenverenigingen, ouderverenigingen en kinderartsen lag iets onder of op de 50%; die van de huisartsen bedroeg 26%. Daarmee is - zeker ten aanzien van de huisartsen - geen exakte representatie van ervaringen en opinies van de uiteenlopende categorieën aangeschreven instellingen en personen in de betreffende regio's verkregen. Tegelijkertijd moet bedacht worden dat het toch, gezien de brede benadering

van doelgroepen, om niet onaanzienlijke aantallen respondenten gaat, met een breed spectrum aan invalshoeken ten aanzien van VTO: totaal 328 reacties, waarvan 136 uiteenlopende typen instellingen, 12 huisartsenverenigingen, 58 ouderverenigingen, 46 kinderartsen en 76 huisartsen. Ten aanzien van de reagerende instellingen werd nagegaan in hoeverre de verdeling wel en niet in een s.v. deelnemende instellingen, een afspiegeling vormde van de verdeling in de totale groep die werd aangeschreven. Ondanks een lichte oververtegenwoordiging van deelnemers, kan wat dit betreft niet van een vertekening in de response gesproken worden.

Resultaten

De overgrote meerderheid van de respondenten blijkt bekend met het bestaan van een VTO-s.v. in hun regio. De duur van het bestaan het s.v. beïnvloedt begrijpelijkerwijs de periode welke respondenten aangeven daarvan op de hoogte te zijn. Het valt echter op dat ook in gebieden waar het s.v. al 10 jaar en langer bestaat, een relatief groot aantal instellingsvertegenwoordigers daarvan pas

maximaal 3 jaar op de hoogte zegt te zijn. Wellicht dat door mutaties binnen instellingen, de continuïteit in de bekendheid met het s.v. verstoord raakt.

De bekendheid komt veelal tot stand via konkrete kontakten met s.v. en/of team: via deelname aan (één van) beide of via werkkontakten met het team. Ook publikaties van of over het s.v. spelen bij het bekend raken een zekere rol.

Zo rond de helft van de respondenten is deelnemer in het s.v. in de betreffende regio. De redenen voor niet-deelname wijzen over het algemeen niet in de richting van twijfel over de doelstellingen, de werkwijze of het rendement van het s.v. Alleen door niet-deelnemende kinderartsen en huisartsen worden dergelijke redenen met een zekere frequentie genoemd. De door kinderartsen meest genoemde reden voor niet-deelname is het feit dat ze over een eigen kinderteam kunnen beschikken.

Naar schatting eenderde van de deelnemers in een s.v., ervaart problemen met de financiering van werkzaamheden ten behoeve van het s.v. Dit gegeven varieert nogal per regio.

Instellingen zijn over het algemeen goed geïnformeerd over 'wat het s.v. is' (een gezamenlijke aktiviteit van verschillende instellingen). Bij ouderverenigingen, individuele huisartsen en kinderartsen is dit in mindere mate het geval.

Met name bij instellingen blijkt de bekendheid met wat het s.v. is, overigens nogal afhankelijk te zijn van wel of niet deelname in het s.v.

De bekendheid hierover varieert dan van 'vrijwel alle' tot 'iets meer dan de helft'. Overigens blijkt de duur van het bestaan van een s.v. niet de verwachte relatie met de bekendheid met wat het s.v. is, te onderhouden.

Ten aanzien van het overleg gevoerd in beleids- en/of bestuursorganen van het s.v. wordt door daaraan deelnemende personen een aantal onderwerpen met een zekere eenstemmigheid als in het overleg wat 'onderbelicht' genoemd. Het gaat hierbij om zaken als informatie-uitwisseling en gerichte advisering over vormen van zorg-, hulp- en dienstverlening, het funktioneren van het voorzieningenstelsel, deskundigheidsbevordering en de ombudsfunctie van het s.v. Een aantal ouderverenigingen

pleit met name voor een frekwentere behandeling van het onderwerp participatie van ouders in het team.

Ruim de helft van de deelnemers aan overleg binnen bestuurs- en/of beleidsorganen acht maatregelen nodig ter verbetering van dit overleg. De meest genoemde remedie is 'doelmatiger vergaderen'.

De meeste respondenten zijn voorzichtig positief over het verloop van VTO in hun werkgebied: zij noemen het verloop 'redelijk goed'. Deelnemers in een s.v. zijn positiever dan niet-deelnemers.

Het over de gehele linie meest genoemde knelpunt op het gebied van VTO is 'de slechte onderlinge geïnformeerdheid van instellingen over wat men te bieden heeft'. Instellingen benadrukken tevens dat bij vragen rond VTO, nog te weinig van het VTO-team gebruik gemaakt wordt. Huisartsen pleiten voor meer aandacht voor het gezichtspunt van ouders in de hulpverlening.

Deelnemers noemen gemiddeld meer knelpunten op het gebied van VTO dan niet-deelnemers. Wellicht is door een grotere bekendheid met VTO-problematiek

hun gevoeligheid voor het signaleren van dergelijke knelpunten groter.

Overigens viel eerder te konstaten dat deelnemers tegelijkertijd een positievere kijk hebben op het verloop van VTO in hun regio.

Noch bij de beoordeling van het verloop van VTO, noch bij het aantal genoemde knelpunten valt een verband te konstaten met de duur van het bestaan van een s.v.

Gevraagd naar de eventuele noodzaak van het bestaan van een s.v., wordt vooral de uitstraling vanuit een s.v. op de bekendheid met VTO, met name ook in de onderlinge relatie tussen instellingen, genoemd. Dit sluit inhoudelijk aan op de gesignaleerde knelpunten waar sprake was van de slechte onderlinge geïnformeerdeheid van instellingen over wat men te bieden heeft. Overigens wordt ook vrij algemeen onderschreven dat VTO-samenwerking in de eerste plaats gedragen moet worden door de instellingen en personen, die VTO in hun takenpakket hebben.

Ouderverenigingen lijken het meest overtuigd van de noodzaak van het bestaan van een s.v. Ook in-

stellingen laten over het algemeen een positief geluid horen. Bij de huisartsen en kinderartsen lijken de meningen op dit punt verdeeld. Bij de kinderartsen loopt er wat dit betreft een scheidslijn tussen in een s.v. deelnemende kinderartsen (relatief positieve kijk) en niet in het s.v. deelnemende kinderartsen (relatief negatieve kijk).

Gevraagd naar belangrijke taakgebieden, blijken ouderverenigingen vooral een taak te zien bij hulpverlening aan ouders/gezinnen en ten aanzien van voorlichting/advisering. Bij taken ten aanzien van 'overleg met individuele instellingen en personen', 'het stimuleren en adviseren van de diverse overheden' en 'participatie in VTO-teams' lopen de meningen van de diverse ouderverenigingen nogal uiteen.

Huisartsen en kinderartsen zien beide voor hun beroepsgroep een taak bij de start van de hulpverlening bij vragen rond de ontwikkeling van kinderen van 0 t/m 7 jaar. Ook koördinatie - in het voorzieningenstelsel (huisartsen) c.q. in de hulpverlening (kinderartsen) - ligt in beider taakge-

bied. Beide achten voor hun beroepsgroep aanpassing van werkwijzen en procedures bij multi-disciplinaire samenwerking gewenst. Over de opvatting dat een VTO-s.v. de koördinerende taak van huisarts c.q. kinderarts zou vergemakkelijken, wordt binnen de groep huisartsen en kinderartsen elk verschillend geoordeeld. Bij de huisartsen is er echter sprake van een kleine meerderheid die deze opvatting onderschrijft.